

Rätt fart – såklart!

Fem goda skäl att hålla
koll på hastigheten

TRAFIKVERKET

Har du koll på fördelarna med rätt fart?

I detta häfte finns bra argument för varför vi som kör lastbil ska hålla hastighetsgränserna och de handlar faktiskt inte bara om miljö och trafiksäkerhet. Läs igenom och fundera på hur argumenten påverkar din arbetsdag bakom ratten.

Kanske håller du alltid hastighetsgränserna och får en bekräftelse på att du redan gör rätt, eller kanske får du en tankeställare som hjälper dig att låta lite på gasen i vissa situationer. När du har läst igenom detta kan du testa dig själv genom att svara på kontrollfrågorna i slutet av häftet.

Bra för varumärket

Ett starkt varumärke är avgörande för långsiktigt god lönsamhet. Din lastbil är ett skyltfönster och om du kör över tillåten hastighetsgräns påverkas ditt företags varumärke och hela åkeribranschen negativt. Fundera på följande punkter.

- När du kör för fort ser andra trafikanter att du och den du arbetar för struntar i reglerna, förbränner onödigt mycket bränsle och riskerar dina medtrafikanter säkerhet.
- Om du på grund av för hög fart bidrar till att någon skadas i en trafikolycka kan även dina kollegor drabbas. Kan kunderna lita på personalen hos ditt åkeri?
- Hur reagerar kunderna om du bryter mot lagen, bidrar extra mycket till växthus-effekten och ökar risken för att människor dödas eller skadas i trafiken?
- Om vi som bransch ska kunna hävda oss jämfört med andra transportalternativ måste vi visa att vi tar ansvar både för miljön och för säkerheten. Branschens anseende påverkas av hur vi som kör lastbilarna sköter oss i trafiken.
- Även media och myndigheter följer vad vi gör, särskilt om vi inte följer reglerna. Åkerier som har dåligt rykte får sannolikt lägga mer av sin tid på att bli kontrollerade, jämfört med åkeriföretag som är kända för att ha bra ordning och reda på verksamheten.

Hur reagerar du själv när någon kör om dig i för hög fart?

Varumärke

Ett varumärke är ett namn, en symbol eller ett tecken, som används för att identifiera produkter eller tjänster. Ett varumärke kan bestå av ett ord, en logotyp eller ett koncept som är unikt. Ett starkt varumärke kan vara en stor ekonomisk tillgång. Vilka varumärken kan du själv påverka? Branschens? Företagets? Ditt eget?

Bra för ekonomin

När vi kör för fort gör vi kanske det för att vi tror att vi tjänar pengar på det. Men hur är det med det? Är tidsvinsten värd den extra kostnaden? Nej, skulle nog de flesta svara efter att ha gjort en mer noggrann kalkyl.

- När du kör för fort ökar bränsleförbrukningen, vilket också ökar dina kostnader.
- En tung lastbil som kör 90 km/tim istället för 80 km/tim drar nästan fyra liter extra bränsle per tio mil, förutsatt att hastigheten är helt jämn.
- När du kör för fort ökar slitaget på till exempel bromsar och däck.
- Att ha bråttom är en vanlig anledning till att man kör för fort, men restiden påverkas bara marginellt. Kör du 90 istället för 80 vinner du bara ca 50 sek per mil, på 10 mil sparar du bara ca 8 minuter – är det värt ökade bränslekostnader, ökad risk och ökad miljöpåverkan.
- Många kunder ställer i dag krav i sina upphandlingar på anlitade åkerier att deras förare ska hålla hastighetsgränserna. Om du bryter mot detta kan ditt åkeri bli skadeståndsskyldigt eller kanske till och med förlora viktiga uppdrag. Hur skulle det påverka varumärket?

Bra för miljön

Våra lastbilar, tillsammans med övrig trafik på vägarna, svarar för en stor andel av Sveriges klimatpåverkan. Hastigheten spelar stor roll för detta.

- När vi använder bensin, diesel och andra fossila bränslen frigörs koldioxid som legat bunden i jordskorpan. Koldioxidutsläpp är den största bidragande orsaken till klimatförändringen.
- En ökad hastighet innebär också ökad bränsleförbrukning och därmed också ökat bidrag till växthuseffekten. En liter bränsle ger upphov till cirka 2,5 kilo koldioxid.
- För en tung lastbil innebär en ökning av hastigheten från 80 till 90 km/tim att bränsleförbrukningen ökar med nästan fyra liter per tio mil, vilket motsvarar cirka tio kilo extra koldioxid. På ett år kan du orsaka onödiga utsläpp av tiotals ton om du brukar köra för fort.
- Omvänt kan du minska utsläppen om du sänker farten. Dessutom kan du minska bränsleförbrukningen genom att köra sparsamt.
- Lägre fart minskar störande buller från trafiken. En sänkning av medelhastigheten med 5 km/tim minskar bullret med 20 procent.
- Minskad miljöpåverkan från oss i åkeribranschen är inte bara bra för miljön, det är också bra för vårt varumärke.

Bra för trafiksäkerheten

Trafiken är ett av våra största folkhälsoproblem. Varje år dör uppemot 400 personer i trafikolyckor i Sverige och 4 000 skadas så allvarligt att de får bestående men.

- En liten hastighetsökning ger stor skillnad på konsekvenserna vid en trafikolycka. Om medelhastigheten på en väg ökar med 10 km/tim ökar antalet dödade med 50 procent.
- Även om hastigheten inte alltid behöver vara den utlösande faktorn för att en olycka inträffar, påverkar den ofta olyckans förlopp. Några kilometer i timmen för hög hastighet kan vara skillnaden mellan att någon dödas eller att olyckan stannar vid ett tillbud eller enbart materiella skador.
- Rätt hastighet, som inte alltid är den högsta tillåtna, ökar din möjlighet att avvärja svåra konsekvenser av en olycka. Detta gäller även om du själv inte är den som direkt orsakar olyckan.
- Vid 50 km/tim hinner du stanna på knappt 35 meter om det dyker upp exempelvis ett barn på vägen. Vid 60 km/tim hinner du på samma sträcka i bästa fall bromsa ner till 40 km/tim innan lastbilen är framme vid barnet.
- Förbättrad trafiksäkerhet hos oss i åkeribranschen är inte bara bra för oss som vistas i trafiken, det är också bra för vårt varumärke.

50

Bra för arbetsmiljön

Du har din huvudsakliga arbetsmiljö bakom ratten på vägarna. Att du och 10 000-tals andra yrkeschaufförer i Sverige bör ha en bra arbetsmiljö är väl självklart. Då spelar faktiskt hastigheten på din arbetsplats stor roll.

- Ungefär var fjärde inrapporterad arbetsolycka har inträffat i trafiken. Risker med fordon på väg är alltså ett stort arbetsmiljöproblem.
- Olyckor där tunga fordon är inblandade leder ofta till dödsfall eller svåra skador. Föraren klarar sig i allmänhet utan svårare fysiska skador men chockas ofta svårt. Olyckor är alltså både ett trafiksäkerhetsproblem och ett arbetsmiljöproblem. Med lägre hastighet minskar risken för olyckor med allvarliga konsekvenser.
- Om du kör för fort kan du få böter och även bli av med körkortet och körkortet är ju en förutsättning för ditt jobb.
- Stressen för dig som förare ökar när hastigheten skruvas upp. När du är stressad mår du sämre och kör sannolikt också sämre.
- Hur tror du att din självkänsla påverkas av att arbeta på ett åkeri som har gott rykte och starkt varumärke?

Kontrollfrågor

Vill du testa om du har koll på fördelarna med att hålla rätt fart?

Svara på kontrollfrågorna nedan och rätta genom att söka upp svaren i broschyren.

Hur kan du som chaufför minska klimatpåverkan?

- Genom att sänka hastigheten.
- Genom att köra fortare.
- Hur jag kör gör ingen skillnad för klimatet.

Ungefär hur stor del av alla rapporterade arbetsplatsolyckor sker i trafiken?

- Nästan inga.
- Var fjärde.
- Nästan alla.

Om du kör 50 km/tim i en tung lastbil och måste panikbromsa och precis hinner stanna före hindret på vägen, med vilken hastighet skulle din lastbil passera samma punkt om ursprungshastigheten istället hade varit 60 km/tim?

- I cirka 10 km/tim
- I cirka 20 km/tim
- I cirka 40 km/tim

Hur mycket ökar bränsleförbrukningen för en normaltung lastbil om hastigheten ökas från 80 till 90 km/tim?

- Den ökar inte utan minskar i stället.
- Skillnaden är obetydlig.
- Nästan fyra liter per tio mil.

Vilket påstående om varumärket stämmer?

- Jag kan inte påverka mitt åkeris varumärke.
- Ett starkt varumärke kan vara en stor ekonomisk tillgång.
- Hur mina kollegor uppför sig i trafiken har inte med mig att göra.

SVERIGES ÅKERIFÖRETAG

TRAFIKVERKET

Trafikverket, 781 89 Borlänge, Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 0243-750 90

www.trafikverket.se